

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

กลุ่มประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ เกษตรกรที่อยู่บนที่สูงใน 5 อำเภอ คือ อำเภอแมริม จำนวน 44 ราย อำเภอแม่วาง จำนวน 55 ราย อำเภอจอมทอง จำนวน 57 ราย อำเภอแม่แจ่ม จำนวน 52 ราย และอำเภอเชียงดาว จำนวน 42 ราย รวมจำนวนเกษตรกรทั้งหมดที่ทำการศึกษาคือ 250 ราย ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ เยาวชน 125 ราย และผู้ใหญ่ 125 ราย เครื่องมือที่ใช้ในการทำวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์แล้วนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ ผลการวิจัยสรุปได้ดังต่อไปนี้

ข้อมูลพื้นฐานด้านประชากร เศรษฐกิจและสังคม ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมมารับสื่อต่าง ๆ ของเกษตรกร

เพศ เกษตรกรร้อยละ 66.8 เป็นเพศชาย และเกษตรกรร้อยละ 33.2 เป็นเกษตรกรเพศหญิง อายุ เกษตรกรร้อยละ 62.0 มีอายุระหว่าง 10 – 25 ปี ส่วนเกษตรกรร้อยละ 29.2 มีอายุระหว่าง 26 – 41 ปี และเกษตรกรร้อยละ 8.8 มีอายุระหว่าง 42 – 57 ปี เกษตรกรมีอายุเฉลี่ย 24.23 ปี เกษตรกรอายุต่ำสุด 10 ปี และสูงสุด 55 ปี สถานภาพการสมรส เกษตรกรร้อยละ 46.4 ยังไม่ได้สมรส และเกษตรกรร้อยละ 53.6 สมรสแล้ว ระดับการศึกษา เกษตรกรร้อยละ 48.4 จบการศึกษาชั้นประถมศึกษา และเกษตรกรร้อยละ 38.4 จบชั้นมัธยมศึกษาขึ้นไป ส่วนเกษตรกรอีกร้อยละ 13.2 ไม่ได้รับการศึกษา ระดับฐานะทางสังคม เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 54.0 มีฐานะทางสังคมระดับปานกลาง ส่วนเกษตรกรร้อยละ 23.2 และร้อยละ 22.8 มีฐานะทางสังคมระดับยากจนและดีขึ้นมาเป็นลำดับ การรับสื่อด้านต่าง ๆ เกษตรกรร้อยละ 44.8 ได้รับสื่อด้านต่าง ๆ 1-10 ครั้งต่อเดือน ส่วนเกษตรกรร้อยละ 46.4 ไม่ได้รับสื่อเลย สื่อที่เกษตรกรได้รับ ได้แก่ โทรทัศน์ วิทยุ และหนังสือพิมพ์ ในด้านตำแหน่งในชุมชนของเกษตรกร เกษตรกรร้อยละ 20.8 มีตำแหน่งในชุมชน ได้แก่ ตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน กรรมการหมู่บ้าน อ.พ.ป.ร. และกรรมการเยาวชน ส่วนเกษตรกรร้อยละ 79.2 ไม่มีตำแหน่งใด ๆ ทางสังคมส่วนประสบการณ์เรื่องยาเสพติดพบว่า เกษตรกรร้อยละ 5.2 มีประสบการณ์ในการใช้ยาเสพติด ส่วนเกษตรกรร้อยละ 94.8 ไม่มีประสบการณ์ในการใช้ยาเสพติด ซึ่งยาเสพติดส่วนใหญ่ที่เกษตรกรใช้ ได้แก่ เฮโรอีน ฟีน และยาบ้า

ข้อมูลด้านตัวแปรตามได้แก่ ความคิดเห็นของเกษตรกรรบนที่สูงต่อกิจกรรมที่มีศักยภาพในการแก้ปัญหาเสพติด

กิจกรรมที่ใช้ในการสัมภาษณ์ได้รวบรวมเป็น 3 หมวดหลักและแบ่งออกได้ จำนวน 10 กิจกรรมย่อยซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้

หมวดกลุ่มผู้เลือกใช้กิจกรรมสันถนาการเป็นหลัก

1. กิจกรรมด้านกีฬา เกษตรกรร้อยละ 43.6 และร้อยละ 46.8 มีความชอบในระดับปานกลางจนถึงระดับมาก กิจกรรมกีฬา ได้แก่ ตะกร้อ ฟุตบอลและวอลเลย์บอล เป็นต้น
2. กิจกรรมด้านดนตรี เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 61.6 มีความคิดเห็นต่อกิจกรรมด้านนี้ในระดับปานกลาง กิจกรรมดนตรี ได้แก่ กิจกรรมการละเล่นดนตรีพื้นบ้านและดนตรีสากล เป็นต้น เกษตรกรมีความชอบกิจกรรมด้านกีฬามากกว่ากิจกรรมด้านดนตรี

หมวดกลุ่มผู้เลือกใช้กิจกรรมที่มีกฎระเบียบเห็นผลจริงจัง

1. กิจกรรมการจับกุมโดยเจ้าหน้าที่ตำรวจ เกษตรกรร้อยละ 34.2 และ 43.2 มีความคิดเห็นในระดับปานกลางไปจนถึงระดับมาก ส่วนอีกร้อยละ 22.0 มีความคิดเห็นว่ากิจกรรมชนิดนี้แก้ไขปัญหายาเสพติดได้ไม่ดี กิจกรรมชนิดนี้จะเป็นการร่วมมือโดยตรงกับเจ้าหน้าที่ตำรวจในการจับผู้ที่กระทำผิดในหมู่บ้านทันที
2. กิจกรรมการจับกุมโดยกรรมการหมู่บ้าน เกษตรกรร้อยละ 52.0 มีความคิดเห็นในระดับปานกลางและเกษตรกรร้อยละ 28.0 มีความชอบในระดับมาก กิจกรรมชนิดนี้เป็นการจับกุมผู้ที่กระทำความผิดเรื่องยาเสพติดโดยอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการหมู่บ้าน ผู้ใหญ่บ้าน และ อปพร.
3. กิจกรรมบำบัดยาเสพติดในหมู่บ้าน เกษตรกรส่วนใหญ่มีความคิดเห็นใกล้เคียงกัน โดยเกษตรกรร้อยละ 38.4 มีความคิดเห็นในระดับปานกลาง ส่วนเกษตรกรร้อยละ 30.4 และร้อยละ 31.2 มีความคิดเห็นในระดับน้อยและระดับมาก เป็นลำดับ กิจกรรมชนิดนี้จะเป็นการรับอาสาสมัครผู้ที่ติดยาเสพติดมาทำการบำบัดในหมู่บ้านโดยสาธารณสุข ซึ่งการบำบัดยาเสพติดในหมู่บ้านยังอยู่ในความควบคุมของคนในหมู่บ้านและน่าจะเป็นกำลังใจแก่คนเลิกเสพย์ยาเสพติด
4. กิจกรรมการบำบัดยาเสพติดนอกหมู่บ้าน เกษตรกรร้อยละ 40.0 และร้อยละ 39.6 มีความคิดเห็นในระดับน้อยและปานกลาง เกษตรกรส่วนใหญ่คิดว่า การเลิกยาเสพติดนอกหมู่บ้านน่าจะได้ผลน้อยเพราะอาจจะเจออิทธิพลจากในเมืองไม่เหมือนกับการเลิกเสพย์ยาในหมู่บ้าน การบำบัดยาเสพติดนอกหมู่บ้านจะดำเนินงานโดยสาธารณสุขหรือศูนย์บำบัดยาเสพติดภาคเหนือ

5. กิจกรรมการเพิ่มกฎระเบียบในการลงโทษ เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 38.0 และร้อยละ 41.2 มีความชอบต่อกิจกรรมนี้ในระดับปานกลางจนถึงระดับมาก ส่วนอีกร้อยละ 20.8 มีความชอบในระดับน้อย เกษตรกรส่วนใหญ่ชอบกับการที่มีกฎระเบียบที่เคร่งครัดในการลดจำนวนยาเสพติดซึ่งกฎระเบียบต่าง ๆ เช่น การไล่ผู้เสพและผู้ขายออกจากหมู่บ้านหรือนำผู้เสพและผู้ขายส่งทางการ เป็นต้น

เกษตรกรมีความชอบกิจกรรมด้านการจับกุมโดยเจ้าหน้าที่ตำรวจเป็นอันดับที่ 1 รองลงมาคือกิจกรรมการเพิ่มกฎระเบียบในการลงโทษเป็นอันดับที่ 2 กิจกรรมการจับกุมโดยผู้ใหญ่บ้านเป็นอันดับที่ 3 กิจกรรมการบำบัดยาเสพติดในหมู่บ้านเป็นอันดับที่ 4 และกิจกรรมการบำบัดยาเสพติดนอกหมู่บ้านเป็นอันดับสุดท้าย

หมวดกลุ่มผู้เลือกใช้กิจกรรมการใช้สื่อต่าง ๆ ในการรณรงค์เรื่องยาเสพติด

1. กิจกรรมกลุ่มผู้เลิกยาเสพติดมาแนะนำ ตักเตือน เกษตรกรร้อยละ 38.4 มีความชอบในระดับน้อยรองลงมาคือ ร้อยละ 33.6 เกษตรกรมีความชอบในระดับปานกลางและร้อยละ 28.0 เกษตรกรมีความชอบในระดับมาก สรุปว่าเกษตรกรมีความคิดเห็นต่อกิจกรรมนี้ไม่ตึง ซึ่งกิจกรรมชนิดนี้จะเป็นการนำเอาผู้ที่บำบัดยาเสพติดได้ผลดีมาแนะนำตักเตือนถึงโทษของยาเสพติด การป้องกันและแก้ไขปัญหา

2. กิจกรรมการประกาศเสียงตามสายเรื่องยาเสพติด เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 52.0 มีความคิดเห็นในระดับปานกลาง จากการสำรวจหลายพื้นที่การใช้สื่อชนิดนี้ยังไม่พร้อมและครอบคลุมการใช้สื่อการประกาศเสียงตามสายจะเป็นการประกาศโทษของยาเสพติดทั้งผู้ค้าและผู้เสพ ขำวทั่วไปในหมู่บ้าน

3. กิจกรรมการอบรมเรื่องยาเสพติด เกษตรส่วนใหญ่ร้อยละ 40.8 และร้อยละ 41.2 มีความชอบจากระดับปานกลางไปจนถึงระดับมาก กิจกรรมชนิดนี้เกษตรกรคิดว่าเหมาะสมที่จะให้ความรู้แก่เกษตรกรในชุมชนในทิศทางที่ถูกต้อง ในการอบรมจะเป็นเรื่องโทษของยาเสพติด ความผิดในการค้ายาเสพติด เป็นต้น โดยหน่วยงานที่ร่วมมือคือ สาธารณสุขจังหวัด หน่วยปราบปรามยาเสพติดและเจ้าหน้าที่ตำรวจ เป็นต้น

เกษตรกรมีความชอบกิจกรรมการอบรมเรื่องยาเสพติดเป็นอันดับที่ 1 รองลงมาคือกิจกรรมกลุ่มผู้เลิกยาเสพติดมาแนะนำและกิจกรรมการประกาศเสียงตามสายเป็นอันดับที่ 2

ผลการทดสอบสมมติฐาน

1. การทดสอบหาความสัมพันธ์ระหว่างกิจกรรมที่ใช้ในการแก้ไขปัญหายาเสพติดกับตัวแปร 2 ตัวแปร คือ ตัวแปรด้านอายุ และตัวแปรการรับสื่อต่าง ๆ

จากการทดสอบหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรด้านอายุและการรับสื่อต่าง ๆ กับกิจกรรมที่ใช้ในการแก้ไขปัญหายาเสพติดพบว่ากิจกรรมกลุ่มผู้ที่ใช้กฎระเบียบที่เห็นผลจริงจึงมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 กับกิจกรรมด้านสันตนาการ และกิจกรรมการใช้สื่อต่าง ๆ ในการรณรงค์มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติที่ 0.01 กับกิจกรรมกลุ่มผู้ที่ใช้กฎระเบียบที่เห็นผลจริง ส่วนตัวแปรด้านอายุและการรับสื่อต่าง ๆ พบว่าไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับกิจกรรมที่ใช้ในการแก้ไขปัญหายาเสพติดทุกประเด็น

2. ทดสอบหาความสัมพันธ์ระหว่างกิจกรรมที่ใช้ในการแก้ไขปัญหายาเสพติดกับตัวแปร 2 ตัวแปรคือ ตัวแปรระดับฐานะทางสังคมและระดับการศึกษา

จากการทดสอบหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรระดับฐานะทางสังคมและระดับการศึกษา กับกิจกรรมที่ใช้ในการแก้ไขปัญหายาเสพติดพบว่าระดับฐานะทางสังคมมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 กับกิจกรรมกลุ่มผู้ที่ใช้กฎระเบียบที่เห็นผลจริงจึง กิจกรรมผู้ที่ใช้กฎระเบียบเห็นผลจริงจึงมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 กับกิจกรรมด้านสันตนาการและกิจกรรมการใช้สื่อต่าง ๆ ในการรณรงค์มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติที่ 0.01 กับกิจกรรมผู้ที่ใช้กฎระเบียบเห็นผลจริง ส่วนตัวแปรระดับการศึกษา พบว่าไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับระดับฐานะทางสังคม กิจกรรมที่ใช้ในการแก้ไขปัญหายาเสพติด

3. การทดสอบหาความแตกต่างของกิจกรรมในการแก้ไขปัญหายาเสพติดของเกษตรกรบนที่สูงระหว่างเกษตรกรเพศชายและเกษตรกรหญิงด้วยสถิติ t - test

ก. กิจกรรมด้านสันตนาการในการแก้ไขปัญหายาเสพติดระหว่างเกษตรกรเพศชาย และเกษตรกรหญิงพบว่าไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ข. กิจกรรมผู้ที่ใช้กฎระเบียบเห็นผลจริงในการแก้ไขปัญหายาเสพติดระหว่างเกษตรกรเพศชายและเกษตรกรหญิงพบว่าไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ก. กิจกรรมด้านการใช้สื่อต่าง ๆ ในการรณรงค์ในการแก้ไขปัญหาเสพติด ระหว่างเกษตรกรเพศชายและเกษตรกรเพศหญิง มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 คือเกษตรกรเพศหญิงมีความคิดเห็นต่อกิจกรรมด้านการใช้สื่อต่าง ๆ ในการรณรงค์เรื่องยาเสพติดดีกว่าเกษตรกรเพศชาย

อธิบายได้ว่าในการใช้สื่อต่าง ๆ ในการรณรงค์นั้นมีส่วนทำให้เกษตรกรเพศหญิงได้มีส่วนร่วมในการรณรงค์และมีความสะดวกในการใช้สื่อต่าง ๆ มากกว่าเกษตรกรชาย โดยในแต่ละครัวเรือนจะมอบหมายให้เกษตรกรเพศหญิงเป็นตัวแทนมาร่วมกิจกรรมต่าง ๆ มากกว่าเกษตรกรเพศชาย เช่น การอบรมเรื่องยาเสพติด ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นเกษตรกรเพศหญิงที่ไปร่วมกิจกรรมมีเพียงส่วนน้อยที่เป็นเกษตรกรเพศชาย มีผลให้เกษตรกรเพศหญิงมีความคิดเห็นในการเลือกใช้กิจกรรมการใช้สื่อต่าง ๆ ในการรณรงค์เรื่องยาเสพติด ดีกว่าเกษตรกรเพศชาย

4. การทดสอบหาความแตกต่างของกิจกรรมในการแก้ไขปัญหาเสพติดของเกษตรกรบนที่สูงระหว่างเกษตรกรโสดและสมรสแล้วด้วยสถิติ t - test

ก. กิจกรรมด้านสันทนากการในการแก้ไขปัญหาเสพติด ระหว่างเกษตรกรโสด และสมรสแล้วมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 คือ เกษตรกรที่สมรสแล้วมีความคิดเห็นต่อกิจกรรมด้านสันทนากการดีกว่าเกษตรกรที่โสด

อธิบายได้ว่าในกิจกรรมด้านสันทนากการมีส่วนทำให้เกษตรกรที่สมรสแล้วมีส่วนร่วมในกิจกรรมสันทนากการ รวมทั้งมีความสะดวกต่อกิจกรรมมากกว่าเกษตรกรที่โสด โดยเฉพาะกิจกรรมที่มีในกิจกรรมสันทนากการนั้น ได้แก่ กิจกรรมด้านกีฬา กิจกรรมการละเล่นดนตรี ซึ่งในการร่วมกิจกรรมเหล่านี้ พวกเกษตรกรที่สมรสแล้วมีโอกาสในการร่วมกิจกรรมมากกว่าเกษตรกรที่โสดอยู่ อาจเป็นเพราะเกษตรกรส่วนใหญ่ที่โสดเป็นเยาวชน ซึ่งยังอยู่ในช่วงศึกษาอยู่ส่วนหนึ่งต้องเดินทางไปศึกษาในเมืองจึงทำให้ไม่มีโอกาสในการเข้าร่วมในกิจกรรมนี้มีผลทำให้เกษตรกรที่สมรสแล้วมีความเห็นในการเลือกใช้กิจกรรมสันทนากการดีกว่าเกษตรกรที่โสด

ข. กิจกรรมผู้ที่เลือกใช้กฎระเบียบที่เห็นผลจริงจังกในการแก้ไขปัญหาเสพติดระหว่างเกษตรกรโสดและสมรสแล้วพบว่าไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ค. กิจกรรมการใช้สื่อต่าง ๆ ในการรณรงค์เรื่องยาเสพติดในการแก้ไขปัญหาเสพติดระหว่างเกษตรกรโสดและสมรสแล้วพบว่า ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

5. การทดสอบหาความแตกต่างของกิจกรรมในการแก้ไขปัญหายาเสพติดของเกษตรกรบนที่สูงระหว่างเกษตรกรที่มีและไม่มีตำแหน่งทางสังคมด้วยสถิติ $t - test$

ก. กิจกรรมด้านสันตนาการในการแก้ไขปัญหายาเสพติดระหว่างเกษตรกรที่มีและไม่มีตำแหน่งทางสังคมพบว่าไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ข. กิจกรรมผู้ที่ใช้กฎระเบียบที่เห็นผลจริงจึงในการแก้ไขปัญหายาเสพติดระหว่างเกษตรกรที่มีและไม่มีตำแหน่งทางสังคมพบว่าไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ค. กิจกรรมการใช้สื่อต่าง ๆ ในการรณรงค์เรื่องยาเสพติดในการแก้ไขปัญหายาเสพติดระหว่างเกษตรกรที่มีและไม่มีตำแหน่งทางสังคมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติที่ 0.01 คือ เกษตรกรที่มีตำแหน่งในสังคมมีความคิดเห็นต่อกิจกรรมการใช้สื่อต่าง ๆ ในการรณรงค์เรื่องยาเสพติดดีกว่าเกษตรกรที่ไม่มีตำแหน่งในสังคม

อธิบายได้ว่าในเรื่องกิจกรรมการใช้สื่อต่าง ๆ ในการรณรงค์นั้นพวกที่มีตำแหน่งทางสังคมจะมีประสบการณ์ด้านนี้มากกว่าเกษตรกรที่ไม่มีตำแหน่งทางสังคม ซึ่งเกษตรกรกลุ่มนี้จะมีความรู้และเคยใช้สื่อต่าง ๆ ในการรณรงค์แต่อาจไม่ได้ผลตามที่คาดหวัง ส่วนเกษตรกรที่ไม่มีตำแหน่งทางสังคมนั้นส่วนใหญ่ไม่มีประสบการณ์การใช้สื่อแต่อาจมีความคิดเห็นว่าการเลือกใช้กิจกรรมการใช้สื่อต่างๆ ในการรณรงค์เรื่องยาเสพติดน่าจะได้ผลดีจึงมีความคิดเห็นที่ดีกว่าเกษตรกรที่มีตำแหน่งทางสังคม

การวิเคราะห์ข้อมูล ปัญหาและข้อเสนอแนะของเกษตรกรในการแก้ไขปัญหายาเสพติด

1. การระบาดของยาเสพติดบนที่สูง

แนวโน้มในการระบาดของยาเสพติดในอดีตจนถึงปัจจุบัน เกษตรกรที่เป็นส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า การระบาดของยาเสพติดค่อนข้างรุนแรง แต่ในอนาคตการระบาดของยาเสพติดน่าจะลดลง เพราะการปราบปรามจากเจ้าหน้าที่ และหน่วยงานต่าง ๆ ของรัฐที่เอาจริงเอาจังกับเรื่องยาเสพติด ในเกษตรกรที่เป็นเยาวชนมองว่าในปัจจุบันการระบาดของยาเสพติดค่อนข้างรุนแรงเมื่อเทียบกับอดีตแต่ถ้ามีการปราบปรามอย่างจริงจังเกษตรกรที่เป็นเยาวชนส่วนใหญ่จึงมีความคิดเห็นว่าในอนาคตการแพร่ระบาดของยาเสพติดบนที่สูงน่าจะลดน้อยลง

2. ความคิดเห็นของเกษตรกรในการเลือกผู้ที่มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหายาเสพติดได้ผลดีในหมู่บ้าน

เกษตรกรที่ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า ผู้ที่มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหายาเสพติดได้ผลดีส่วนใหญ่ได้แก่ ผู้ใหญ่บ้าน, พ่อแม่ และญาติ, เจ้าหน้าที่ตำรวจจะสามารถช่วยแก้ไขปัญหายาเสพติดได้ผลดี

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อความคิดเห็นของเกษตรกรในการใช้กิจกรรมที่สามารถแก้ไขปัญหายาเสพติดในจังหวัดเชียงใหม่ มีผลดังนี้

1. ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคลที่มีผลต่อความคิดเห็นของเกษตรกร ในการใช้กิจกรรมที่สามารถแก้ไขปัญหายาเสพติดมีอยู่ 2 ปัจจัยคือ

- เพศ

เพศเป็นปัจจัยที่มีผลต่อกิจกรรมความคิดเห็น ในการใช้กิจกรรมการณรงค์เรื่องยาเสพติด จากการศึกษาของผู้วิจัยพบว่าเกษตรกรเพศหญิงมีความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมการใช้สื่อต่าง ๆ ในการรณรงค์เรื่องยาเสพติดดีกว่าเกษตรกรเพศชาย อาจเป็นเพราะเกษตรกรเพศหญิงมีความสะดวกในการร่วมกิจกรรมการใช้สื่อมากกว่าเกษตรกรเพศชาย

- สถานภาพการสมรส

สถานภาพการสมรสเป็นปัจจัยที่มีผลต่อกิจกรรมความคิดเห็นในการใช้กิจกรรมด้านสันตนาการในการแก้ไขปัญหายาเสพติดจากการศึกษาพบว่า เกษตรกรที่สมรสแล้ว มีความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมด้านสันตนาการดีกว่าเกษตรกรที่โสด เนื่องจากเกษตรกรที่สมรสแล้วมีเวลาความสะดวกต่อกิจกรรมเมื่อเทียบกับเกษตรกรที่โสดซึ่งส่วนใหญ่เป็นเยาวชนและมีภาระในการศึกษาจึงมีโอกาสร่วมกิจกรรมน้อยกว่าเกษตรกรที่สมรสแล้ว จึงทำให้เกษตรกรที่สมรสแล้วมีความคิดเห็นต่อกิจกรรมด้านสันตนาการมากกว่าเกษตรกรที่โสด

2. ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ

- ระดับฐานะทางสังคม

ระดับฐานะทางสังคมมีผลต่อกิจกรรมของกลุ่มผู้เลือกใช้กิจกรรมที่มีภาวะเบียบเห็นผลจริงจึงในการแก้ไขปัญหายาเสพติด จากการศึกษาของผู้วิจัยพบว่าเกษตรกรที่มีระดับฐานะทางสังคมดี มีความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมในการใช้ภาวะเบียบเห็นผลจริงจึงว่าจะแก้ไขปัญหายาเสพติดได้ใน

ระดับสูงสอดคล้องกับจรรยา(2539) ยิ่งระดับฐานะทางสังคมสูงมากเท่าใดระดับความชอบต่อกิจกรรมก็ยิ่งสูงมากขึ้นเท่านั้นเมื่อเปรียบเทียบกับเกษตรกรที่มีระดับฐานะทางสังคมในระดับปานกลางและยากจน ส่วนหนึ่งเกษตรกรที่มีระดับฐานะทางสังคมในระดับที่ถือว่ามีความชอบในการทำหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน เจ้าหน้าที่ตำรวจและกรรมการหมู่บ้าน จึงส่งผลให้เกษตรกรที่มีระดับฐานะทางสังคมดีมีความคิดเห็นต่อกิจกรรมที่มีกฎระเบียบเห็นผลจริงจึงแตกต่างจากกลุ่มที่มีระดับฐานะทางสังคมในระดับปานกลางและยากจน

3. ปัจจัยอื่น ๆ

- ตำแหน่งทางสังคม

ตำแหน่งทางสังคมมีผลต่อกิจกรรมในการใช้สื่อต่าง ๆ ในการรณรงค์เรื่องยาเสพติดในการแก้ไขปัญหายาเสพติด จากการศึกษาของผู้วิจัยพบว่าเกษตรกรที่ไม่มีตำแหน่งทางสังคมมีความคิดเห็นว่าการใช้สื่อต่างๆในการรณรงค์น่าจะได้ผลดีมากกว่าเกษตรกรที่มีตำแหน่งในชุมชนซึ่งสอดคล้องกับไพบูลย์(2525) ส่วนหนึ่งอาจเป็นเพราะเกษตรกรที่มีตำแหน่งทางสังคมเคยมีประสบการณ์ทดลองใช้สื่อในการรณรงค์มาบ้างแล้วและผลที่ได้อาจไม่ดีเท่าที่ควร แต่เกษตรกรที่ไม่มีตำแหน่งทางสังคมซึ่งส่วนใหญ่ไม่มีประสบการณ์ในการใช้สื่อแต่ก็มีความคิดเห็นว่าการใช้สื่อต่างๆในการรณรงค์เรื่องยาเสพติดอาจได้ผลดี จึงมีความเชื่อมั่นว่าการใช้กิจกรรมชนิดนี้จะสามารถแก้ไขปัญหายาเสพติดได้ผลดี

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยขอเสนอข้อคิดเห็นบางประการเพื่อเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เป็นประเด็นดังนี้

1) กิจกรรมของกลุ่มผู้เลือกใช้กิจกรรมสันตนาการเป็นหลัก

ในกิจกรรมด้านสันตนาการ เกษตรกรส่วนใหญ่มีความคิดเห็นต่อกิจกรรมด้านนี้ในแง่ดีคือน่าจะสามารถใช้ในการแก้ไขปัญหายาเสพติดได้ดี เกษตรกรส่วนใหญ่จะมีความเห็นคล้ายกัน จากการสัมภาษณ์เกษตรกรส่วนใหญ่พบว่าในการทำกิจกรรมด้านนี้เกษตรกรส่วนใหญ่จะชอบ แต่ยังมีปัญหาบางอย่างในการทำกิจกรรมคือ ยังขาดแคลนอุปกรณ์ในการทำกิจกรรมเช่น อุปกรณ์กีฬา เครื่องดนตรี แต่ในส่วนสถานที่ในการทำกิจกรรมมีพื้นที่มากพอในการทำกิจกรรม ในด้านกลับกันการทำกิจกรรมด้านนี้ผู้วิจัยขอเสนอแนะว่าควรระวังในเรื่องการพนันซึ่งจะไม่ส่งผลดีต่อการทำกิจกรรมและอาจทำให้ผลของการทำกิจกรรม ไม่สามารถแก้ไขปัญหายาเสพติดได้เท่าที่ควร

2) กิจกรรมของกลุ่มผู้เลือกใช้กิจกรรมที่มีกฎระเบียบเห็นผลจริง

ความคิดเห็นของเกษตรกรต่อกิจกรรมที่มีกฎระเบียบเห็นผลจริงจึงส่วนใหญ่ดีมากแต่ในกิจกรรมนี้ยังมีบางกิจกรรมที่เกษตรกรส่วนหนึ่งไม่ชอบเท่าใดนักอาทิเช่นในส่วนของกิจกรรมการบำบัดยาเสพติดคนอกหมู่บ้านเกษตรกรเกรงว่าการบำบัดคนอกหมู่บ้านจะไม่ได้ผลเพราะผู้เสพย์อาจรับอิทธิพลของยาเสพติดมาจากในเมืองได้ ดังนั้นจากทัศนคติของเกษตรกรที่เป็นอยู่จึงควรแนะนำให้ความเข้าใจแก่เกษตรกรว่าการบำบัดยาเสพติดคนอกหมู่บ้านจะเป็นการบำบัดโดยตรงจากศูนย์บำบัดยาเสพติดซึ่งจะมีเจ้าหน้าที่ดูแลตลอดจนการบำบัดเสร็จสิ้น ในกิจกรรมที่มีกฎระเบียบจริงจึงเกษตรกรส่วนใหญ่มีความคิดเห็นคล้ายกันแต่มีเกษตรกรส่วนหนึ่งที่มีความคิดเห็นต่างกันคือเกษตรกรที่มีระดับฐานะทางสังคมในระดับที่ดีจะมีความชอบสูงมากเมื่อเทียบกับเกษตรกรที่มีฐานะต่ำกว่า ดังนั้นเพื่อที่จะทำให้กิจกรรมด้านนี้สามารถแก้ไขปัญหายาเสพติดได้ผลดีจึงควรเสนอแนะหรือให้คำแนะนำแก่เกษตรกรในชุมชนถึงศักยภาพของกิจกรรมอาทิเช่น การให้เจ้าหน้าที่ตำรวจจับกุมผู้กระทำความผิดหรือการเข้ารับการบำบัดยาเสพติดว่ามีความสามารถในการดูแลความเรียบร้อยและสามารถแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชนได้

3) กิจกรรมของกลุ่มผู้เลือกใช้กิจกรรมที่ใช้สื่อต่างๆในการรณรงค์เรื่องยาเสพติด

ในด้านของกิจกรรมการใช้สื่อต่างๆในการรณรงค์เรื่องยาเสพติด ความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่อกิจกรรมนี้ค่อนข้างไม่ชอบนัก อาจจะเป็นเพราะว่ากิจกรรมบางอย่างถ้าใช้ในการแก้ไขปัญหา ยาเสพติดอาจไม่ได้ผลเท่าที่ควร เช่น กิจกรรมการประกาศเสียงตามสายเรื่องยาเสพติด เท่าที่ผู้วิจัยสังเกตตามพื้นที่หมู่บ้านที่สำรวจพบว่าส่วนใหญ่ยังขาดแคลนอุปกรณ์บางอย่างที่จำเป็นและในการทำสื่อประเภทนี้ผู้ที่ทำหน้าที่ประกาศต้องมีประสบการณ์ ทักษะในการสื่อสารกับเกษตรกรในชุมชน ดังนั้นการเลือกคนที่มาทำหน้าที่ตรงนี้ต้องมีการฝึกทักษะก่อนมาทำหน้าที่ ส่วนในการอบรมเรื่องยาเสพติดน่าจะมีการประสานงานกับหมู่บ้านที่อยู่ใกล้เคียง โดยเมื่อมีการอบรมแต่ละครั้งก็ให้เกษตรกรที่อยู่หมู่บ้านใกล้เคียงมาเข้าร่วมในการอบรมด้วยจะเป็นการขยายขอบเขตการแก้ไขปัญหา ยาเสพติดอีกทางหนึ่ง

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ในการทำวิจัยครั้งต่อไปผู้วิจัยควรใช้เวลาสร้างความคุ้นเคยต่อเกษตรกรกลุ่มเป้าหมายระยะเวลาหนึ่งเพื่อให้เกษตรกรสนิทสนมและไว้วางใจในการตอบแบบสัมภาษณ์ ซึ่งข้อมูลที่ได้จะชัดเจนและตรงกับความเป็นจริงยิ่งขึ้น
2. ควรเพิ่มคำถามในแต่ละประเด็นให้มากและครอบคลุม
3. ควรมีการศึกษา ทัศนคติและการปฏิบัติในการใช้กิจกรรมต่างๆเพื่อแก้ไขปัญหา ยาเสพติด